



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 735/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v [REDAKOVANÉ], zastúpeného prof. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., advokátkou, Bernolákova 5, Modra, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 22Nt/27/2024 takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. 22Nt/27/2024. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil uznesenie mestského súdu sp. zn. 22Nt/27/2024 z 15. novembra 2024 a uložil mestskému súdu opätovne nariadiť a vykonať verejné zasadnutie na základe návrhu riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava (ďalej len „ÚVTOS“) z 22. októbra 2024. Sťažovateľ sa tiež domáha finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že riaditeľ ÚVTOS podal mestskému súdu 22. októbra 2024 návrh podľa § 414a Trestného poriadku v trestnej veci sťažovateľa na premenu zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia.

3. Sťažovateľ bol v roku 2019 vzatý do väzby a bol väzobne stíhaný až do roku 2022, keď po právoplatnosti rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 8T/10/2021 nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody. V čase podania návrhu riaditeľom ÚVTOS boli splnené zákonné podmienky na možné rozhodovanie súdu podľa § 414a ods. 1 Trestného poriadku o premene

zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia. Mestský súd na verejnom zasadnutí 15. novembra 2024 návrh riaditeľa ÚVTOS zamietol.

## II.

### Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že mestský súd porušil právo sťažovateľa na obhajobu. Vykonal verejné zasadnutie, na ktorom rozhodol o návrhu riaditeľa ÚVTOS, hoci neboli splnené podmienky na jeho vykonanie – obhajkyňa sťažovateľa nebola riadne predvolaná na verejné zasadnutie a nebola dodržaná lehota na prípravu v zmysle Trestného poriadku.

5. Na zastupovanie v napadnutom konaní sťažovateľ splnomocnil 23. októbra 2024 obhajkyňu prof. PhDr. JUDr. Marcelu Tittlovú, PhD., LL.M., ktorá 25. októbra 2024 originál plnej moci založila k spisovej značke konania do spisu osobným podaním na podateľni mestského súdu.

6. Zákonný sudca vydal pokyn kancelárii, aby na termín verejného zasadnutia zabezpečila prítomnosť sťažovateľa a aby o termíne upovedomila senát, prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I a pedagóga Zboru väzenskej a justičnej stráže. Uvedený pokyn je z 29. októbra 2024, pričom v ňom absentuje pokyn na upovedomenie obhajkyne, ktorej plnou mocou mestský súd disponoval od 25. októbra 2024. Do času konania verejného zasadnutia obhajkyňa nebola žiadnym spôsobom upovedomená o termíne verejného zasadnutia. Sťažovateľ obhajkyňu o termíne verejného zasadnutia informoval a tá 8. novembra 2024 nahliadla do spisu, pričom v spise sa nenachádzal originál plnej moci. Sťažovateľ po porade s obhajkyňou v ÚVTOS dospeli k dohode, že sa verejného zasadnutia napriek uvedenej skutočnosti zúčastní, keďže zrejme ide o procesné pochybenie mestského súdu.

7. V zápisnici z verejného zasadnutia 15. novembra 2024 je uvedené konštatovanie, že *„obhajkyňa je prítomná, upovedomená nebola, zvolená pred verejným zasadnutím.“*. Uvedená skutočnosť však nie je pravdivá, keďže originál plnej moci bol mestskému súdu osobne doručený 25. októbra 2024, t. j. v deň, keď bol mestskému súdu doručený návrh riaditeľa ÚVTOS a ešte pred pokynom zákonného sudcu z 29. októbra 2024.

8. Napriek uvedeným skutočnostiam mestský súd ani nezisťoval, či za týchto okolností súhlasia obhajkyňa a sťažovateľ s vykonaním verejného zasadnutia a osobitne so skrátením lehoty na prípravu na verejné zasadnutie, t. j. či sú splnené podmienky podľa § 292 Trestného poriadku na otvorenie a vykonanie verejného zasadnutia. Senát mestského súdu predmetné verejné zasadnutie otvoril a vykonal bez toho, aby na to boli splnené zákonné podmienky, t. j. vykonal ho v rozpore so zákonom a za súčasného porušenia práva sťažovateľa na obhajobu. V zmysle § 292 ods. 1 a 4 Trestného poriadku je povinnosťou súdu upovedomiť aj obhajkyňu, a to v lehote 5 pracovných dní tak, aby bola zachovaná dostatočná lehota na prípravu obhajoby. *„Nie je však úlohou odsúdeného nahrádzať činnosť Porušovateľa a plniť povinnosti, ktoré so zákona vyplývajú jemu – Porušovateľovi.“* Sťažovateľ sa nachádzal v stave právnej neistoty týkajúcej sa toho, či sa verejné zasadnutie vzhľadom na uvedené procesné pochybenia uskutoční, čo taktiež malo za následok porušenie jeho práva na obhajobu.

9. Uvedené okolnosti predstavujú podľa sťažovateľa závažné porušenie jeho práva na obhajobu – neposkytnutím dostatočného času na prípravu na verejné zasadnutie a vykonaním verejného zasadnutia bez splnenia zákonných podmienok.

10. Uvedené okolnosti odôvodňujú aj priznanie finančného zadosťučinenia, z ktorého 500 eur predstavuje náhradu nákladov obhajoby a 500 eur predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy.

### III.

#### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom mestského súdu v súvislosti s prípravou a následne vykonaním verejného zasadnutia. Sťažovateľ namieta, že mu nebola daná dostatočná lehota na prípravu na verejné zasadnutie, jeho obhajkyňa nebola predvolaná na verejné zasadnutie. Z uvedených dôvodov neboli naplnené zákonné podmienky na otvorenie a vykonanie verejného zasadnutia.

12. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

13. Vychádzajúc z princípu subsidiarity, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

14. Vychádzajúc zo znenia zápisnice mestského súdu z verejného zasadnutia z 15. novembra 2024, na tomto verejnom zasadnutí sa zúčastnil sťažovateľ a jeho obhajkyňa. Ani sťažovateľ a ani jeho obhajkyňa na verejnom zasadnutí nenamietali riadne nepredvolanie obhajkyne na verejné zasadnutie, nedodržanie lehoty na prípravu na verejné zasadnutie a nenamietali ani nesplnenie zákonných podmienok na otvorenie a vykonanie verejného zasadnutia. Ide pritom o námietky, ktoré tvoria obsah ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Uvedené námietky takto prvýkrát uplatňujú v ústavnej sťažnosti a v konaní pred ústavným súdom. V ústavnej sťažnosti pritom neuvádzajú také okolnosti, ktoré by im opodstatnene bránili uplatniť uvedené námietky priamo na verejnom zasadnutí

alebo už aj skôr, a to vzhľadom na nahliadnutie do spisu obhajkyňou pred konaním verejného zasadnutia, teda také okolnosti, ktoré by mohli predstavovať dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Napokon v ústavnej sťažnosti absentuje argumentácia spočívajúca v námietke, že uvedené skutočnosti na verejnom zasadnutí namietali, zákonný sudca ich však odmietol zaprotokolovať a nijak sa nimi nezaoberal. Z týchto hľadísk možno usudzovať, že zo strany sťažovateľa a jeho obhajkyne išlo o vedomú obhajobnú stratégiu, ktorú zamýšľali využiť v závislosti od rozhodnutia mestského súdu o návrhu riaditeľa ÚVTOS. Inak si obsah ústavnej sťažnosti ústavný súd nedokáže vysvetliť. Je síce potrebné uviesť, že uvedený postup je legitímnou obhajobnou stratégiou, ktorý nie je v rozpore so zákonom, vo svojich dôsledkoch však predstavuje nevyužitie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany sťažovateľovho práva na obhajobu, čo má následne dosah na otázku prípustnosti ústavnej sťažnosti.

15. Ústavný súd stabilne rozhoduje, že pre priznanie procesného úspechu ústavnej sťažnosti ako osobitného prostriedku na ochranu základných práv a slobôd je nevyhnutné každú jej námietku vyčerpať už v skoršom konaní (v okolnostiach aktuálneho prípadu najneskôr na verejnom zasadnutí), ak je také jej uplatnenie procesne možné (m. m. IV. ÚS 313/2021, III. ÚS 357/2024). Sankciou za poukazovanú pasivitu, ktorá sa v konkrétnych súvislostiach objektivizuje v absencii vyčerpania námietok najneskôr na verejnom zasadnutí mestského súdu, je s poukazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej. Ďalším aspektom uvedeného postupu je, že ak sťažovateľ svoje námietky prvýkrát uplatní až v ústavnej sťažnosti, stavia tak ústavný súd do pozície bežnej opravnej inštancie, ktorá mu v zmysle čl. 127 ústavy neprináleží (m. m. IV. ÚS 38/2023). V neposlednom rade relevantným aspektom je aj to, že sťažovateľ si počas konania pred mestským súdom dostatočne nehájil svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016, III. ÚS 339/2024)], o to zvlášť, ak bol riadne zastúpený osobou práva znalou – obhajkyňou. Vo svojich dôsledkoch to v prerokúvanej veci znamenalo, že uvedené námietky mohol a mal sťažovateľ uplatniť najneskôr priamo na verejnom zasadnutí mestského súdu, a nie uplatňovať ich prvýkrát až v ústavnej sťažnosti. Je preto neprípustné, aby ústavný súd vecne preskúmal uvedené námietky sťažovateľa.

16. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 19. decembra 2024**

**Miloš Mad'ar**  
**predseda senátu**